

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Տ Ի Ր Ա Մ Ա Յ Ր Ը

գիտազնային գիտելիքի ստացումը
հաշվարկային գործիքներ
հայտնաբերելու համար
և անցյալից դարձնելու

(Առաջագր ԼԱ 29)

Ահա՛ ռուսական խոսքեր, զորս կարելի է պատշաճօրէն յարմարեցնել բոլոր մայրերուն, բայց մանաւանդ Ս. Կոյս Մարիամ Աստուածածնին:

Ինչպէս հին Եկեղեցիները, նոյնպէս ալ Հայաստանեայց Առաքելական Մուրը Եկեղեցին մեծ կարեւորութեամբ կը տօնէ Ս. Աստուածածնի Վերափոխման յիշատակը:

Բոլորիս համար որոշ է որ Ս. Կոյսին անձը սերտ կապ ունեցած է Քրիստոսի կեանքին ու զործունէութեան հետ: Այս պատճառով ալ, ան մեծ կարեւորութիւն ըստացած է մանաւանդ Ե Դարէն ետք, Եփեսոսի Տիեզերական Ժողովով, ուր աւելի զօրաւոր կերպով հաստատուած է Մարիամի ծնող եւ Աստուծոյ մայր ըլլալու հանգամանքը, այսինքն՝ Աստուածածին եւ Աստուածամայր կոչումը:

Բոլոր հին Եկեղեցիները, որոնց կարգին է նաեւ մերը, Ս. Գրքի կողքին կ'ընդունին աւանդութիւնը որպէս անցեալէն մնացած վկայութիւն: Աստուածածնին կեանքին մասին շատ քիչ տեղեկութիւն կը քաղենք Ս. Գրքէն. ինչ որ գիտենք եւ մեզի հասած է իր կեանքին մասին՝ աւանդութեան խորովակով եղած է: Ահա ամփոփ ու սեղմ գիծերու մէջ՝ Ս. Կոյսին կեանքը:

Ըստ աւանդութեան, Քրիստոսի Համբարձումէն ետք, ան տասնհինգ տարի ապրած է Երուսաղէմ, Յովհաննէս Աւետարան-

չի որդիական խնամքին տակ, չըջապատուած առաքելներով եւ միշտ անոնց ազօրեղանքով: Մեռած ու թաղուած է Երուսաղէմի մէջ, Գեթսեմանիի ձորը: Թաղումին միայն Բարթողիմէոս Առաքելը կը բացակայէր, որ իր առաքելութենէն վերադարձին ջերմ փափաք կը յայտնէ անգամի մը համար գէթ Տիրամօր մարմինը տեսնել. փափաքին գոհացում տալու համար կը բացուի գերեզմանը, եւ, ո՛վ զարմանք, Տիրամօր մարմինը չեն գտնել: Այս դէպքով բոլորին յատկ կը դառնայ որ Քրիստոս եկած ու իր Մայրը երկինք փոխադրած էր: Այս պատճառով ալ տօնին անունը՝ Վերափոխում:

Քաղաքակրթութեան պատմութենէն յայտնի կ'ըլլայ թէ քրիստոնէութիւնը եղաւ տիեզերական այն կրօնքը, որ կ'ընդարձակուէր ու մարդուն համահասարակ դասէ:

Հին քաղաքակրթութեան մէջ կ'ընդ ներկայացուէր զորոքի մէկ մասնիկը մարդկային ընկերութեան ու անշունչ գոյութիւն մը տուներէ ներս: Քրիստոնէութիւնը, յնդաւրը յովա այս սխալ ըմբռնումը, կ'ընդ տրուէր արժանի տեղը տուներէ ու ընկերային շրջանակներէ ներս: Այս յատկութեան նպաստեց զխաւորաբար քրիստոնէա-

կան վարդապետութեան լայնախոհութիւնը, ու մանաւանդ Հինէն ի վեր Ս. Կոյս Մարիամ Աստուածածնի բնծայուած յարդի ու պատիւը եւ պաշտամունքը:

Գարնան սկիզբը, երբ բնութիւնը կը ժպտի չարին ու բարիին, մեծին ու փոքրին, գրեթէ ամբողջ մարդկութիւնը կը տօնախմբէ «Մայրերու Օր»ը: Արտաքնապէս թէ՛ եւ այս տօնը կրօնական բնոյթ չի կրեր. բայց ներքնապէս անկասկած որ կրօնական խոր նշանակութիւն ունի: Մայրեր այդ օր յարգանքի ու անխածանքի առարկայ կը դառնան, իսկ մեր Եկեղեցին անոր աւելի կրօնական բնոյթ տալով՝ զայն կապած ու միացուցած է Վերափոխման տօնին հետ:

Կենս կոչումը մայրութիւնն է: Անոր կոչումը՝ իր զաւակներուն ազնիւ եւ մաքուր զգացում ներշնչելու մէջ կը կայանայ: Ան մարդկային ընկերութեան մէջ ամէն տեսակի առաւելութիւններով օժտուած կրնայ ներկայանալ, որպէս բանաստեղծուի, բըժշկուհի, արուեստագիտուհի եւ այլն, բայց միայն եւ միայն մայրութեամբ է որ ան իր կոչումը կ'իրագործէ. դեր մը՝ որ զերազանք է միւս բոլոր առաւելութիւններէն ու շնորհներէն:

Մայրն է որ կը կազապարէ, կը կերտէ իր զաւակին խօսքը, լեզուն, գաղափարը, ըզրացումը, նայուածքը, ձենն ու շարժումը, մէկ խօսքով՝ ամբողջ նկարագիրը:

Մայրը միայն գիտէ ապրիլ իր զաւակներուն համար: Կարծէք բնատուր եւ Աստուածային պարզեւ մըն է այս անձնութեան թիւնը մայրերու մէջ: Ահա այդ սիրելի ու պաշտելի մայրերէն մին եղաւ Տէրամայրը՝ Ս. Կոյս Մարիամ Աստուածածինը: Պատմութեան մէջ ան միակն եղաւ կենցաղանքաւ հոգիներէն, որ իր բարոյական եւ հոգեւոր հարստութեան ու զօրութեան մարմնացումով զերազանք կ'ինը հանդիսացաւ, նախ իր սրբակեաց ու պարկէշտ կեանքով, ապա որպէս իրական ու տիպար մայրը, օրինակ ըլլալով բոլոր մայրերուն:

Վերափոխման տօնը, տօնն է բոլոր կ'են արարածներուն, որոնք որդեգրած են ու կ'ապրին աստուածահաճոյ կեանք մը նման Տէրամօր:

Երիցս երանեալ Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի շատ գեղեցիկ խօսքերով կ'արտայայտէ իր սէրն ու պաշտամունքը հանգէպ Տէրամօր, ըսելով. «Ահա կաթիլ մի կաթին քումդ կուտութեան յանձն իմ անձրեւեալ կենաց ինձ զօրէ, մայրդ բարձրելոյ Տեսուն Յիսուսի արարչին երկնի եւ բնաւին երկրի»: Մենք ալ միանանք մեր երանեալ Հայրապետին հետ, հայցելու Ս. Կոյսէն մեր մայրերուն ու քոյրերուն նոյն ոգին ու կամքը, որպէսզի անոնք ալ կարենան քաշել այն ուղիէն՝ զոր րացաւ առաջին տիպար Մայրը:

ԱՂԱՆ ԱՐԳ. ՊԱՆԻՕԶԵԱՆ